

Yavuz AYDIN
Trabzon Milletvekili
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Yavuz AYDIN
Trabzon Milletvekili

Tarım ve Orman Bakanlığı, 2025 yılı yaş çay alım fiyatını önceki yıllardan farklı olarak tek fiyat üzerinden 25,44 TL olarak açıklamıştır. Önceki yıllarda taban fiyat + destekleme ücreti şeklinde iki kalem hâlinde belirlenen yaş çay alım fiyatının, bu yıl neden bu biçimde belirlendiği konusunda üretici kamuoyunda ciddi soru işaretleri doğmuştur. Yaş çay üreticisinin büyük bölümü bu değişikliği desteklemelerin kaldırıldığı veya fiyatın eksik açıklandığı şeklinde yorumlamış, özel sektör alımlarında da bu fiyat yapısının üretici aleyhine kullanıldığı yönünde şikâyetlerde bulunmuştur.

Bu bağlamda:

1. 2025 yılı yaş çay kilogram fiyatının, geçmiş yıllardaki "taban fiyat + destekleme" şeklindeki uygulama yerine tek fiyat olarak açıklanmasının gerekçesi nedir? Bu politikanın dayandığı ekonomi ya da yönetim argümanları nelerdir?
2. Açıklanan 25,44 TL'lik fiyatın içinde hangi destekleme kalemleri yer almaktadır? Bu destekler kalem kalem ve rakam olarak nelerdir?
3. 2025 yılı fiyatlandırması nedeniyle üreticilerden Bakanlığınıza veya ÇAYKUR'a herhangi bir şikâyet ya da başvuru ulaşmış mıdır? Ulaştıysa bu şikâyetlerin sayısı ve içeriği nedir?
4. Fiyat açıklamasının ardından özel sektör firmalarının daha düşük fiyatlarla çay alımı yapması üreticiyi mağdur etmemekte midir? Bu konuda fiyat denetimi veya üreticiyi koruyacak düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
5. 2026 yılı için de benzer şekilde tek fiyat politikası mı uygulanacaktır, yoksa yeniden desteklemeyi ayrı kalem olarak belirten bir sistem mi getirilecektir?
6. Yaş çay üretiminde kaliteyi korumak ve verimi artırmak amacıyla uygulanan budama işlemleri için Bakanlığınızca yapılan destek yeterli midir? Destekleme miktarı ne kadardır ve hangi kriterlere göre belirlenmektedir? 2026 yılında budama desteğinin artırılması ya da kapsamının genişletilmesine yönelik yeni bir planlama veya çalışma mevcut mudur?

7. Yaş çay alım fiyatı, her yıl yalnızca bir kez açıklanmakta ve yıl boyunca sabit kalmaktadır. Ancak aynı yıl içinde girdi maliyetleri artmakta, hatta kuru çay fiyatları bile zamlanmaktadır. Bu durumda üretici aynı fiyattan çay satarken tüketici artan fiyatlarla kuru çay satın almaktadır. Bu çarpıklığın giderilmesi adına, yıl içerisinde birden fazla fiyat güncellemesi yapılmasına yönelik bir planlamanız var mıdır?
8. Bakanlığınız tarafından 2025 yılı için açıklanan 25,44 TL'lik yaş çay fiyatı, özel sektör firmalarının daha düşük fiyatlarla alım yapmasına engel olamamaktadır. Bu durum, özellikle ÇAYKUR'a kota dışı satış yapmak zorunda kalan üreticilerin çok daha düşük bedellere çay satmasına neden olmaktadır. Üreticiyi özel sektör karşısında koruyacak bir taban fiyat uygulaması veya yasal düzenleme çalışmanız var mıdır?
9. Farklı bölgelerde tarım makineleri, çeşitli destekleme programları kapsamında üreticilere hibe yoluyla sağlanmaktadır. Ancak çay üreticisinin kullandığı elektrikli çay motorları bu destekleme kalemlerine dâhil edilmemektedir. Genç nüfusun tarımdan çekildiği ve iş gücü temininde zorlukların yaşandığı bir ortamda, çay tarımına özel elektrikli motorların hibe veya ekipman desteği kapsamına alınmasına dair bir çalışmanız bulunmakta mıdır?